

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาค้นคว้า ถึง ปัญหา ที่เกิดขึ้น จากข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การจดทะเบียนเครื่องหมายระหว่างประเทศ ดังที่ได้ กล่าวมาแล้ว ในบทที่ 4 ที่ผ่านมานั้น จะเห็นว่าการเข้าร่วมเป็นภาคีตามแบบ พิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) หรือข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) ประเทศไทยควรที่จะต้องศึกษาถึงข้อดีและข้อเสียรวมทั้ง ประโยชน์ที่ไทยควรได้รับ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หากไทยเข้าร่วมการเป็นภาคี ดังกล่าว และ พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนระหว่างประเทศภายใต้ระบบ พิธีสารมาดริด(Madrid Protocol) หรือข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) เพื่อมาเปรียบเทียบกับประเทศไทยก่อนที่ไทยกำลังเดินหน้าก้าวเข้าสู่การเป็นภาคีตามแบบ พิธีสารมาดริด(Madrid Protocol) ฉะนั้น จะเห็นว่า ระบบมาดริด ดังที่ได้กล่าวมานั้น จะอยู่ภายใต้สองข้อตกลงด้วยกัน กล่าวคือ ข้อตกลงมาดริดเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (Agreement Concerning the International Registration of Marks) (ค.ศ.1891) หรือ ปี พ.ศ.2434 และ พิธีสารมาดริดเกี่ยวกับข้อตกลงมาดริดว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks) (1989) ปี พ.ศ.2532 โดยข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) และพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) ซึ่งทั้งสองข้อตกลงได้แยกออกจากกัน โดยอิสระ ดังนั้น ประเทศสมาชิก สามารถที่จะเลือกเข้าเป็นภาคีสมาชิกข้อตกลงใดข้อตกลงหนึ่งหรือทั้งสองข้อตกลงก็ได้ แต่สำหรับประเทศไทย นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจนั้นมีความต้องการจดทะเบียนเพื่อป้องกันสินค้าของตนกับประเทศคู่ค้าที่ชอบนวยโอกาส แอบอ้างใช้เครื่องหมาย ปัจจุบันพบเครื่องหมายจำนวนมากที่เจ้าของ เครื่องหมายปล่อยปะละเลยที่จะไม่เดินทางไปจดเครื่องหมายการค้าของตนเนื่องจากเห็นว่า มีข้อยุ่งยาก และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปจดทะเบียนยังประเทศต่าง ๆ มีค่าใช้จ่ายสูงและปัญหาอีกมากมายที่ตามมา จึงทำให้ผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจ หลายรายเลือกที่จะไม่ไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตน ดังนั้น ปัญหาที่กล่าวมา จึงเป็นปัญหาที่สำคัญต่อประเทศไทยและเป็นอุปสรรคอย่างมากในภาคธุรกิจส่งออก สินค้าไปยังต่างประเทศ ซึ่งหากภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการปิดกั้นภาคธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) ให้เปิดตลาดสินค้าเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น เพราะภาคธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ไม่

มีค่าใช้จ่าย พอดีที่จะต้องเดินทางไปจดทะเบียนยังประเทศ ต่าง ๆ เพื่อปกป้องสินค้าของตน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงมากต่อการจดทะเบียนแต่ละเครื่องหมาย

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเห็นว่าประเทศไทยควรเลือกเข้าเป็นภาคีภายใต้ระบบมาดริด และเลือกข้อตกลงที่ดีที่สุดซึ่ง ข้อตกลงนั้น ควรที่จะเป็นประโยชน์ สะดวก รวดเร็ว รวมทั้งประหยัดเรื่องค่าใช้จ่าย และข้อตกลงนั้นจะต้อง สอดคล้องกับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทย ทั้งยังเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีขนาดกลางและขนาดย่อมได้มีสิทธิ ที่จะเปิดตลาดทางการค้าใหม่ ๆ ได้อีกด้วย ซึ่งทำให้ประเทศไทย นั้นมีรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้นจากการได้รับค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ด้วยนอกจากข้อดีแล้วก็ย่อมที่จะมีข้อเสียควบคู่กันไปเช่นเมื่อไทยเข้าเป็นภาคีตามข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) หรือพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) อาจทำให้เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจของต่างชาติมากกว่าธุรกิจของไทย เนื่องจากไทยในปัจจุบันนี้ยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีใดภาคีหนึ่งแต่ประเทศอื่น ๆ ที่เข้าเป็นภาคีแล้วย่อมสามารถที่จะกีดกันไม่ให้ไทยเข้าร่วมเป็นภาคี นั้น ได้ เพราะอย่าลืมนะว่าประเทศไทยเป็นฐานแห่งการผลิตและส่งออกที่มีชื่อเสียง สำคัญของต่างประเทศและเป็นที่น่าจับตามอง ของต่างชาติเป็นอย่างมากซึ่ง ที่ผ่านมามพบตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยที่ไม่สามารถยื่นคำขอจดทะเบียนปกป้องชื่อทางการค้า เพื่อคุ้มครองสินค้าของประเทศ ที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยได้ ก็คือ “ข้าวหอมมะลิของไทย” ซึ่งเป็นแห่งเดียวที่มีคุณภาพดีที่สุดในโลกโดยมีแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือในเขต “ทุ่งกุลาร้องไห้” เพราะประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกมากกว่า 19 ล้านไร่ โดยประเทศไทยพยายามที่จะยื่นคำขอจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.I)) เพื่อจะให้ได้รับความคุ้มครอง ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ในสหภาพยุโรป (European Union: EU) หรืออียู เมื่อปีปลายปี 2553 ซึ่งมีสมาชิก (European Union: EU) หรืออียู ทั้งสิ้น 5 ประเทศ คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี เบลเยียม แลธเซอร์แลนด์ แต่ประเทศดังกล่าวได้ยื่นคัดค้านการขอจดทะเบียนของไทยโดยอ้างว่าไทยไม่ ควรจำกัดการใช้ชื่อภายใต้ “ข้าวหอมมะลิ” แต่เพียงผู้เดียวถ้าหากไทยต้องการที่จะจดทะเบียนควรจะจดทะเบียนเฉพาะคำว่า “ทุ่งกุลาร้องไห้” เท่านั้นจึงทำให้ไทยไม่สามารถจดทะเบียนได้สำเร็จ ต่อมาภายหลังไทยได้ทราบคำคัดค้านจากประเทศสมาชิกทั้ง 5 ประเทศ ประเทศไทยจึงได้ทำหนังสือโต้แย้งไปยัง สหภาพยุโรป (European Union: EU) หรืออียู เพื่อชี้แจง กับทั้ง 5 ประเทศเพื่อให้ยกเลิกการคัดค้าน ดังกล่าวและ ให้ประเทศไทยสามารถจดทะเบียนได้สำเร็จ โดยประเทศไทยควรยื่น คัดค้านในประเด็นที่ว่าประเทศไทย ไม่ได้จำกัดห้าม คำว่า “ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้” แต่ข้าวหอมมะลินั้นมีเพียงประเทศเดียวเท่านั้นซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ซึ่งไทยควรได้รับจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.I)) เพื่อจะให้ได้รับความคุ้มครองข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ในสหภาพยุโรป (European Union: EU) หรืออียูได้ ถึงแม้คำอ่านภาษาอังกฤษ และการออกเสียงของ คำว่า “มะลิ” แม้จะมีความเหมือน นคล้ายและแต่ละประเทศต่างก็ออกเสียงใกล้เคียงกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดได้ เช่น ประเทศไทย คำว่า

“มะลิ” หรือจัสมีน (Jasmine) ประเทศฝรั่งเศส คำว่า “มะลิ” แปลว่า จัสมีน (Jasminum) และประเทศสหรัฐอเมริกา คำว่า “มะลิ” แปลว่า แจ๊สแมน (Jasman) ต่างก็ออกเสียงใกล้เคียงกับภาษาฝรั่งเศสมากจนทำให้สับสนได้ ดังนั้น ถ้าหากประเทศไทยสามารถยื่นจดทะเบียน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.i)) ได้สำเร็จ ก็จะทำให้ “ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้” ได้รับความคุ้มครองสิทธิ ในข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมใน 5 จังหวัด ของไทยทันที ได้แก่ ร้อยเอ็ด ยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม และศรีสะเกษ ทั้งนี้ หากสามารถจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.i)) ในสหภาพยุโรป (European Union: EU) หรืออียูได้สำเร็จจะทำให้ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้จากไทย ได้รับเครื่องหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.i)) ในสหภาพยุโรป (European Union: EU) หรืออียูและจะได้รับการรับรองว่าเป็นสินค้าระดับพรีเมียม (Premium) และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเพราะผู้บริโภคใน สหภาพยุโรป (European Union: EU) หรืออียูให้ความสำคัญกับสินค้า ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.i)) ซึ่งเป็นสินค้าที่ผลิตได้เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ ท้องถิ่นอื่นจะผลิตสินค้าโดยใช้ชื่อเดียวกันไม่ได้ นอกจากนี้ยังเป็นห่วงเรื่องการคัดค้านคัดค้านการจดทะเบียน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications (G.i)) เช่น กาแฟดอยตุง และกาแฟดอยช้าง ของไทยที่อยู่ระหว่างการยื่นขอจดทะเบียน จะเห็นได้จากตัวอย่างดังกล่าว ถ้าหากประเทศไทยปล่อยปะละเลย ไม่ดำเนินการใด ๆ โดยเร็วเพื่อให้ไทยได้เข้าเป็นภาคีภายใต้ระบบมาดริดเพื่อเลือก ข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) หรือพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) หรือทั้งสองสมาชิก ก็อาจทำให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นเช่นเดียวกับที่ ผู้เขียน ได้ยกตัวอย่างข้างต้น อีกทั้งปัจจุบันประเทศ อื่น ๆ อีกหลายประเทศ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเข้าร่วมเป็นภาคี ภายใต้ระบบมาดริดเพิ่มมากขึ้น และหากประเทศไทยนั้นเข้าเป็นภาคีภายใต้ข้อตกลงใดข้อตกลงหนึ่งหรือทั้งสองข้อตกลง ก่อนประเทศอื่น ๆ ก็จะเป็น ผลดีและยังเป็น การหลีกเลี่ยงคู่แข่งที่ ยังคงมีไม่มากแต่ถ้า หากประเทศไทยล่าช้าก็จะส่งผลเสียให้ไทยนั้นมีคู่แข่งทางการค้า เพิ่มมากขึ้นฉะนั้นประเทศไทยควรเลือกที่จะปกป้องสินค้าตั้งแต่ขณะนี้หากปล่อยปะละเลยไว้นานประเทศที่เป็นคู่แข่งกับไทย ที่เสียประโยชน์ก็จะรวมตัวกันเพื่อ กีดกัน คัดค้านการยื่นจดทะเบียน ของไทย ไม่ให้ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็น เป็นอย่างยิ่งว่าปัญหาดังกล่าวนั้นประเทศไทยควรเร่งหามาตรการที่สำคัญเพื่อป้องกันและหาทางแก้ไขปัญหาเป็นการด่วน โดยการเข้าเป็นภาคี โดยยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศตามระบบมาดริดแห่งข้อตกลงใดข้อตกลงหนึ่ง โดยเร็วที่สุด

จากการศึกษาพบว่าขณะนี้ประเทศไทยได้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้เข้าเป็นภาคีภายใต้อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม คศ. 1883 (Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1883) เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 2 สิงหาคม 2551 แต่

ยังไม่ได้ดำเนินการเข้าเป็นภาคีสมาชิกภายใต้ระบบมาดริดเพื่อเลือกข้อตกลงหนึ่งข้อตกลงใดแต่อย่างไรซึ่งปัจจุบันกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาระบบมาดริดแล้ว และอยู่ระหว่างการศึกษา

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา หลักการเกี่ยวกับ ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายไทย ศึกษาถึงข้อดีข้อเสีย ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยก่อนเข้าร่วมเป็นภาคี ตามแบบพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) หรือข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) ที่กล่าวมาแล้วผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1 ประเทศไทยควรเข้าเป็นภาคี ตามแบบพิธีสารมาดริดที่เกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks) ปี พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) เพราะตามข้อตกลงตามแบบพิธีสารมาดริดนั้นมีความเหมาะสม เพราะ มีความยืดหยุ่นและ เพิ่ม ความ สะดวก รวดเร็ว รวมทั้ง ประหยัดค่าใช้จ่ายให้กับ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน ที่มากกว่าการเข้าร่วมเป็นภาคี ตามข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จะทำให้ประเทศไทยได้รับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าระหว่างเทียบเท่านานาอารยะประเทศ โดยปัจจุบันมี ประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีแล้ว จำนวน 85 ประเทศทั่วโลก (นับถึงเดือนมีนาคม 2554)

5.2.2 ประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมและความร่วมมือจากประเทศสมาชิก ตามแบบพิธีสารมาดริด ที่เกี่ยวกับความตกลงว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks) ปี พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) ทั้งในด้านหน่วยงาน บุคลากรและงบประมาณต่าง ๆ เพื่อ รองรับกับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศพร้อมทั้งอนุวัติการกฎหมายเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทยเพื่อแก้ไขบทบัญญัติบางประการของ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543 เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลง ตามแบบพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol)

5.2.3 ประเทศไทยควรศึกษาและปรับปรุงระบบกฎหมาย เครื่องหมายการค้าให้กระชับและรวดเร็วขึ้นโดย ยกเว้นความก้าวหน้าทาง ด้าน เทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ ดังเช่นการยื่นคำขอจดทะเบียนผ่านทางเว็บไซต์เพื่อ ให้ทันสมัยและครอบคลุม ประเทศภาคี อื่น ด้วยการ พัฒนาให้ สอดคล้องกับแนวทางของต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้การคุ้มครองเครื่องหมาย การค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.4 กรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรแก้ไขระยะเวลาแห่งการร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเครื่องหมายการค้า ตามมาตราในมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 จากระยะเวลา 3 ปี เป็นอย่างน้อย 5 ปี เช่นเดียวกับกฎหมายระหว่างประเทศภายใต้ระบบมาดริด